

LUCIJA LUČI MULEJ MLAKAR,
AVTORICA KNJIGE POGOVI Z EROSOM

EROTIKA JE PREDAJA

Prof. dr. Lucija Luči Mulej Mlakar je antropologinja in sociologinja, pisateljica, predavateljica, avtorica številnih znanstvenih del, profesorica in kolumnistka.

BESEDILO: VESNA FISTER // FOTOGRAFIJE: OSEBNI ARHIV, SHUTTERSTOCK

Pri delu z ljudmi je razvila inovativen pristop netehnoloških inovacij in antropoloških uvidov, zato pomaga vsem, ki so v duhu kreativni, in tistim, ki se čutijo drugačne. Nekoč ji je nekdo rekel, da išče metateorijo, ki bi pojasnila ključne zakone, po katerih se vrtijo naša življenja. Nedavno pa je izšla njena nova knjiga z naslovom Pogovori z Erosom, v kateri, kot sama pravi, piše o ljubezni in erotiki, zanosu, popolni predaji, izgubi in bolečini, zlitju nasprotij, minevanju in poustvarjanju in pogumu do večnosti.

Ali res iščete metateorijo?

Ne načrtno. Pa tudi za tako veliko stvar, kot je postavitev metateorije na primeru duševnosti, človek mora dozoreti. Morda jo bom postavila pri sedemdesetih, ko bom docela izčistila ravni iluzij in polje lastnih nepopolnosti.

Je zato nastala tudi knjiga Pogovori z Erosom?

Knjiga nakazuje poroko materialnega in nematerialnega, vidnega in nevidnega. Saj je čas, ko nas običje ljubezen, vselej svet. Govori o tem, kako združiti eros in logos. Ljubezen ljudi namreč prestraši in številni si nadenejo maske, sledijo interesu v imenu ljubezni in lastnemu udobju v imenu erotike. Erotika pa je predaja. Iskanje nečesa, kar se še ni rodilo, in seveda nas na primer umetnost, kiparstvo in poezija nežno a odločno, vztrajno in nepopustljivo, vodijo v templje večnih skrivnosti, saj so del nejezikovnega. Zato je zasnova knjige drugačna. Gre za preproste zgodbe, koane, dialoge z Erosom. Torej drugačen, poetični jezik, ki beži od teorij in sistemov, ki tako veliko izpustijo, in ponudi čudenje, odziv, morda odpor. Logos ima seveda svojo domeno. A prevečkrat povozí spontanost in sposobnost čudenja, in ravno čutnost nas vodi tja, v simbolno in razpoložljivo, kjer se zaustavimo. Um doživi vrzel – in tu je čas za eros. Za čutenje svoje moči, za pretok te moči v sočloveka, razvoj, delo, poslanstvo, v spontano ljubljenje. Največja moč je v predaji. In prek vzponov, padcev, napak in bojev, ki so brez smisla, najdemo 'novo zemljo'. In kot kaže evidenca antropologov, je seks kot institucija prenosa in preboja v svetove onkraj razkritja, tista 'nova zemlja', ki se vselej rodi s popolno gotovostjo, saj nas ljubezen preobraža in preobrazi, sama erotika pa pripravi do poti popolne predaje, brez varnostnih mrež.

Kako je nastala knjiga – od kod zgodbe ljubezenskih parov?

Zgodbe so plod domišljije, delno realnih situacij, ki jih poznamo vsi; morda ni bistvena niti zgodba, bolj pomembna je slika, ki nastane ob prebiranju stanj, v katerih se znajdejo ženske, o katerih pišem. Rdeča nit je čutno in cilj stik s simbolnim znotraj nas. Zato je veliko dialogov, ki jih ljubimke preigravajo z Erosom, bogom ljubezni, ko iščejo lastne izraze in smisel. Zna biti zanimiva za moške in njihovo razumevanje ženske duše. Res pa je, da vse več ljudi prihaja k meni z vprašanji globljih iskanj, kjer se vsak korak dlje izkaže za pomembnega. Ne zadovolji jih umski prenos vedenja o njih samih, torej razne analize psihe, še manj naivna duhovnost. Ljudje so danes bolj samozavedajoči. Pomagam jim lahko do točke, do katere mi jej uspelo z lastnim trudom in preizkušnjami prekiniti samodejne mehanizme, ki so plod naših številnih programov. In vsakdo, ki pride k meni, 'prinese mene'. Prepoznam, zakaj se najdemo.

Veljate za t. i. menedžersko osebnost, pravijo, da ste mojstrica osebnostne preobrazbe – kaj to sploh je?

Prepričana sem, da ima vsak od nas talent, številni celo veliko talentov. Kot radi rečemo, so talenti božje iskre, s sposobnostjo prižiganja ognja strasti in ljudeh, ki jih srečamo. K mojemu poklicu me je vodilo življenje in vse preizkušnje, povezane z duševnostjo, rastejo v meni. Ker sem zaradi sestrine bolezni in duševnih težav zelo zgodaj v mladosti odkrivala znanosti, kot so psihiatrija, psihoterapija psihologija in njihovo umeščenost v družbo, sem skozi leta uspešno razvila lastne metodologije in sisteme, ki temeljijo na izkustvu in nenehnem študiju. In predvsem varovanju zgodb ljudi, ki so mi zaupane. Vedeti moramo, da k poklicu dušeslovca, duše-bralca in duše-zdravilca, lahko pristopamo na več načinov. Kot tudi drži, da si določene vednosti o človeku prisvajajo primat, in tekmujejo z drugimi, kar je le faza v razvoju. Čas je, da se pristopov lotevamo interdisciplinarno. Rada rečem, da me je k mojemu poslanstvu poklical stvarnik, in ne človek, saj je moje delo silno odgovorno in brez kozmične vednosti nima moči preobrazbe. Torej inteligenca, ki je daleč nad nami in pred nami, ureja mnogo ravni na nezavednem. In cilj mojih terapij je potop v simbolno, podzavestno; zavedanje nezavednega. Razvila sem poklicno kategorijo menedžment osebnosti; uvajam jo kot paralelo in ponekod nadgradnjo klasičnim pristopom terapij, ki so večkrat okorni, prevečkrat sistemski in pogostokrat všečni, marsikje pa vrhunski. Sama povezujem materialno in duhovno znanost in iščem metode za analizo globljih kategorij, ki jih klasične znanosti o duši ne priznavajo rade. Na primer

intuicijo, jasnovidnost, jasnoslišnost, duhovno moč, invokacijo; ti vidiki duhovnega zrenja in kontemplacije še niso sistemsko urejeni, a vsebinsko že razvijajoči se v številnih sodobnih proučevanjih duševnosti. Meditativne prakse so na primer močno vplivale na veje psihoterapij, in danes so številni, ki so se urili v duhu, močni katalizatorji ustreznih rešitev za psiho. Klasični pristopi so namreč pri proučevanju človekove duševnosti pojem duše razumevali zelo ozko, biokemijsko in medicinsko in s tem zgrešili bistvo. Še dandanes ne prodrejo v nezavedno, saj terapevti nimajo globljih podzavestnih izkustev in se držijo doktrine. Zato se s klienti vred vrtijo v začaranih krogih umovanja neskončnih analiz, kjer se zdi, da je cilj obvladovanje, in ne prepuščanje, integracija in zlitje nasprotij. Kar je mogoče le mimo logosa, prek simbolnega in čutnega. Zato nas šele erotične izkušnje soočijo z nečim, kar je onkraj naših sistemov varnosti.

Ali je prišel končno čas za nove rešitve? V čem bi morale biti po vašem mnenju te drugačne od obstoječih?

Mislím, da sodobna realnost, v kateri živimo, v zameških kaže na novo paradigmo, ki temelji na epistemološkem obratu. Vselej je tu vprašanje, ali lahko zares doprinesemo kaj novega k nečemu. In če ugotovimo, da so novitete redke, moramo poiskati drugačne poti do rešitev. Problemi ljudi v dobi virtualnih medijev, virtualni realnosti in erotike, ki je ponekod močno razvita in kultivirana, drugod pa zastirta in patološka, kličejo po novih teorijah in terapevtskih pristopih. In tu je epistemološki obrat; definicija znanosti, znanja in novih odkritij reže vrzel v klasično varnost konvencionalizma. In čas za nove rešitve je tu. Ki pa jih lahko razvijajo le tisti ljudje, ki imajo voljni um in odprto srce, in teh je tudi v Sloveniji nekaj, v svetu pa vsak dan več. Imeti morajo osebnostno moč zunaj sistema

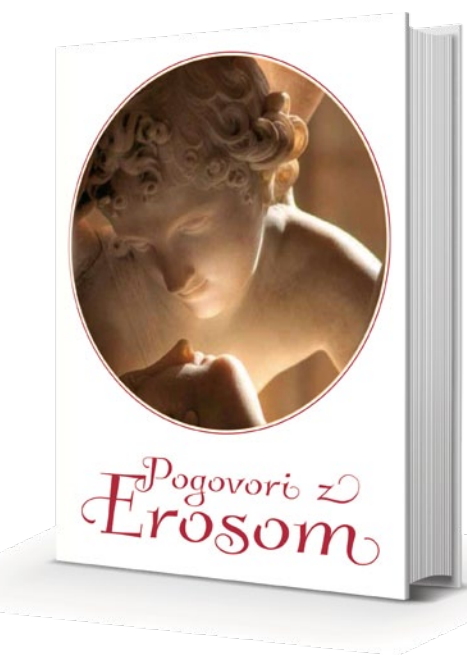
mišljenja in pogum za gradnjo novih smeri, kljub oviram. Ter inteligenco, da preigravo vse staro', torej absolutno domačnost in strokovnost poznavanja izvorne paradigme.

Je to konec suhoparne klasične znanosti o človeku?

Klasične znanosti o ljudeh so suhoparne, ker se gibljejo v varnem krogu potrditev, kolegialnega 'suporta' in večinske psihoze, če hočete. Vemo namreč, da je definicija duševnega zdravja zelo zahtevna. Faucault je že ponarodel s tezo, da je »normalnost večinska oblika psihoze«. Moj pristop je drugačen. Ljudem ponudim svobodo iz ječ uma, duha in srca. Odklenem zaporo uma, saj je že sam jezik kot neprestana analiza jaza prek logosa poseben subverziven zapor. Govorjenje je precenjeno, pretirano umovanje pa po sebi simptom. Potrebno se je naučiti čutiti in čuditi se realnosti, ki nas obdaja. In graditi nove modele, ne le preigravati starih. Vsak čas zahteva lastne rešitve, zato so konvencionalne rešitve pogostokrat neuspešne, ker se ne razvijajo s časom in tokom izzivov, ki jih vsaka epoha prinese. Prek antropološkega kodeksa in uvidov, ki so vselej nekje onkraj, pa zares vidimo veliko. Najprej pa sami sebe. In erotika je tukaj sila aktualna.

Kako je potekal pogovor z Erosom?

Zelo spevno, lepo, mestoma šokantno. Eros je nagovoril mene in veliko mojih prijateljev, strank in oseb, ki so mi križale pot, da so mi pripovedovale o svojih najglobljih strahovih in stiskah, pogosto tudi o spolnosti. In kar je bilo vsem skupno, je strah pred tem, da ljubijo večkrat in ne zgolj ene osebe. Rada rečem, da je velik blagoslov, da v svojem partnerju ugledaš Erosa in on v tebi svojo Psiho (če izvzamemo njuno trnovo pot), in da ti ni dano neskončno hrepenenje iskanj, ki ne potešijo. A med nami so ljudje, ki imajo močan naboj erotične sile in sle, in ti imajo nemalo težav z obsodbami, sramom in občutki krivde. A morala kot taka ni univerzalna, kar pokaže antropologija. Ačejji, pleme iz Paragvaja, ima drugačno definicijo družine kot zahodni 'razviti' svet in s tem tudi pojem zvestobe. 321 Ačejev je namreč trdilo, da imajo več kot 600 očetov. Izkazalo se je, da razlikujejo med štirimi tipi očetov, kar je raziskoval antropolog Kim Hill. Tudi Luisi iz Papue Nove Gvineje menijo, da je razvoj zarodka odvisen od večkratnih spolnih odnosov, čisto z različnimi moškimi. V Amazonki so skupnosti, ki sta jih raziskovala antropologa Beckerman in Valentine, in pojasnila sta, da pri njih obstaja deljeno očetovstvo in da je definicija odgovornega spolnega vedenja popolnoma drugačna. Tudi tukaj poskušajo matere svojim še nerojenim otrokom bolje postlati, zato iščejo spolnost pri izbranih moških, ki so najboljši

lovci, zgodbarji, najbolj čedni ... Saj se semena nabirajo in nekje naberejo, da pride do spočetja na ravni zigote oz. fetusa. Kot pravita, se sčasoma v maternici naberejo semenčice, izoblikuje se zarodek, sledijo novi spolni odnosi in dodatne semenčice omogočajo rast zarodka. Torej, zares se moramo vprašati, kdo definira prav in narobe, in seveda je odgovor jassen. Tisto, kar je v družbi večinsko, tisto je pravilno! In zahodnjaki smo polni obsodb in več vrednostnih kompleksov. V zgodbah Pogovori z Erosom poskušam pretočiti občutenje moči očiščevanja sramu in krivde, saj ima vsak od nas pravico ljubiti. Vsakdo je poleg svoje žene in moža ugledal par oči, ki ga je zdramil. Kar seveda ne pomeni, da mora te občutke procesirati prek seksa. Lahko jih preda v dušnem zlitju in kreacij drugačnih ravni, ki prav tako nudijo uteho. Zato imamo umetnost, poezijo in številne izume, ki so duhovna strast transformacije erotičnega, življenjskega in libidinalnega naboja. Spoja dveh duš, ki se srečata naključno nekje. V knjigi se ne dotikam zlorab seksualne premoči, morda le na koncu, ko govorim o povprečju moškega in ženske, ki lastno žarenje predata udobju in varnosti. Namreč, spolna energija je sveta, in tako je potrebno z njo rokovati. Da nas osrči in ostrasti, in ne razčloveči in degradira.

Kaj vas je pri vaših terapevtskih seansah najbolj presenetilo, ganilo, morda šokiralo?

Vsakič znova me preseneča želja po nadzoru, obvladovanju in moči. Številnim moč moškem, ni dana; ne znajo čutiti in sebe ne drugih. Številni so ujeti v um, v lastno zgodovino, pogosto v spomine, ki so tako ali tako izkrivljeni. Preseneča pa me, kako hitro se osvobodijo. Pomembna je osnovna postavitev jaza in zasuk v sveti jaz. In osvoboditi lahko le tisti, ki je sam osvobojen ... Zato tako veliko ljudi najde tolažbo in odrešitev

v mistiki, okultizmu in vedah, ki so onkraj klasične logično instrumentalne postavitve. Torej hagioterapija kot duhovno zdravljenje pogosto presega vse teorije uma in psihe.

Od kod množična obsesija z ljubeznijo – vsi jo iščemo, o njej se največ govori, piše ... pa vendar je toliko ljudi nesrečnih?

Ljubeč stisk dveh duš, njuno pretakanje, ko se ujame par oči, ko se hrepeni zgolj po bližini ... Ko o dotiku ali poglobitvi v intimo niti pomisliti ne gre, saj čustva kot kres zgorijo v fantaziji, ki bi želela biti realnost, so tisti sen, h kateremu nas nosita erotično izkustvo in Eros, ki nas prek medija ljubezni, poželenja in hrepenenja nagovori. Vselej nas uči o nas samih. In knjiga Pogovori z Erosom je točno ta klic. Klic k pogumu slišati tišino srca, vibracijo dveh teles in vesolja, ki dva/dve v spolnem aktu združi. Gre za mistiko erosa in logosa, ki se združita v unio mistiko in božanskost njega in nje, mene in tebe.

V katero zanko je ujeta sodobna ženska?

Po mojem mnenju je danes ženska sama sebi vir problema in rešitve. Ali se umika v agresijo, in neguje animus, moški del sebe, podira, ruši, zahteva in lovi. Nežna anima, spletkarska lovka, seksualna nenasitnica, ki vabi, a nikoli ne da, je druga izrojena slika te diade, ki ne ponuja izpolnitve ne njej ne njemu. Ženska mora v sebi prepoznati mehko in milino ter nežnosti in jih izliti v tistega, ki je njen, ne glede na ceno obsodb ali boja, ki je vselej prisoten v iskanju višje ljubezni. Lepa je tista ženska, ki sebe čuti kot zapeljivo in privlačno. To je ta privlačnost, ki vleče niti poželenja in kreacije ustvarjanja novega življenja. V dobesednem ali prenesenem smislu. Današnje ženske pa so moški v krilih, večkrat nadute, grobe, telesno preveč izklesane. Manjka jim ženstvenosti, občutka za milino in skladnost. In verjamem, da se moški ob njih dolgočasijo.

In v katero zanko je ujet sodobni moški?

Po mojem mnenju so moški ujeti v materialni svet dokazovanja in lastno moč ter silo projicirajo v lastno udobje, v alter ego materialnega blagostanja, a premalokrat v pogum, ki zares šteje. Ženske padamo na junake in heroje, na moško jasnost in odločnost. Ko dokažejo, da lahko stojijo brez varnostnih mrež in čakajo na nas. Da se odločimo in izberemo. Ne govorim o tipičnem mačo moškem, ki je nesposoben umetnosti ljubljenja, ki se začne pri omiki in obvladovanju notranjega ognja. Govorim o moškem, ki v svojem primarnem principu uteleša zaščito in odrešitev ženski luni, njeni nestalni naravi in čustvovanju, ki je pogostokrat neravnovesno. In ravno zato tako privlačno junaku, ki začuti njeno stisko. ■

